

Amts-Blatt

Der

Königlich Brombergischen Regierung.

No. 18.

Bromberg, den 1. December 1815.

Polizei-Angelegenheit.

Polizeiliche Massregeln zur Abwendung und Unterdrückung der Rindvieh-Lungenseuche.

In unserm Amtsblatte No. 12. Seite 170 haben wir, eine Belehrung zur Verhütung und Erkennung des Entstehens der Lungen-Fäule bei dem Rindvieh, zur allgemeinen sorgfältigsten Verhütung empfohlen. Die ansteckende Beschaffenheit dieses Uebels erfordert aber auch die Bekanntmachung der nachfolgenden, nach Auleitung des Patents vom 2ten April 1803. wegen Abwendung ansteckender Vieh-Krankheiten, in dem Kurmärkischen Königl. Regierung-Amtsblatt No. 40 wieder in Erinnerung gebrachten, Polizeilichen Massregeln gegen die Verbreitung der Lungenseuche.

Mit Vorbehalt künftiger ausführlicher Bestimmungen, in welchem Umfange auch alle in dem gedachten Patente enthaltenen gesetzlichen Anordnungen und Strafen in dem hiesigen Departement Anwendung finden; machen wir daher zur allgemeinen Nachachtung folgendes bekannt.

1. So wie jedermanns eigener Vortheil alle mögliche Sorgfalt in der Wartung seines Viehes erfordert, so ist es auch eines jeden Pflicht, nichts zu vernachlässigen, was Krankheiten des Viehes und die daraus entstehenden, oft sehr schmerzlichen Verluste, von seinen Neben-Menschen — oft sehr

Srrodki Policyjne względem oddalenia i przytlumienia zarazy płuc bydła.

W Dzienniku naszym Urzędowym Nr. 12. na karcie 20. poleciliśmy naukę względem uniknienia i poznawania zarodu zgaillizny płuc bydła, do powszechnego iak naystarannieyszego użycia środków zaradczych. Zarazliwa zaś własność tego złego wymaga do umieszczenia następnego Obwieszczenia, podług brzmienia Patenta z dnia 2. Kwietnia 1803. r. względem oddalenia zarazliwych chorób bydła w Dzienniku Urzędowym Królewskiem Marchii Nr. 40. powtórnie do wiadomości podanych policyjnych środków przeciwko rozszerzaniu się zarazie płuc.

Zastrzegając sobie dokładne nadal ustanowienie, w jakiej rozciągłości też wszelkie w tymże Patencie zawarte prawne rozporządzenia i kary w tuteyszym Departamencie zastosowane być mają, podajemy do powszechney wiadomości co następuje:

1. Tak iak własna każdego człowieka korzyść, wszelkiego starania w pielegnowaniu swego bydła wymaga, tak też każdego jest powinnością nic niezaniebdywać, czymby choroby bydła, i ztąd wynikające bardzo często bolesne straty od bliźnich, od naylep-

nen besten Freunden oder nächsten Verwandten — abwenden kann.

2. Die Tränken des Viehes müssen besonders aufmerksam behandelt, und wenigstens zweimal im Jahr, im Herbst und im Frühling von Grunde ausgeräumt und gereinigt werden. Auf diese Vorsichts-Maassregeln haben die Orts-Obrigkeiten ihr besonderes Augenmerk zu richten, und von Befolgung derselben die Herren Landräthe sich ausdrückliche Anzeige machen zu lassen.

3. Rindvieh aus einem andern Orte darf nirgends und unter keiner Bedingung eingebracht, oder auch nur durch, oder bei dem einheimischen Vieh vorbeigetrieben werden, wenn nicht zugleich ein zuverlässiges Gesundheits-Zeugniß vorgezeigt wird. Dies muß die Benennung des Verkäufers, Zeit und Ort des Kaufs, Geschlecht, Alter, Größe, Farbe und sonstige Unterscheidungs-Zeichen von jedem Stück Vieh, und dabei die Versicherung enthalten, daß in dem bisherigen Aufenthalts-Orte desselben sich keine Spur einer ansteckenden Krankheit seit den letzten drei Monaten hat blitzen lassen. Zu vollständiger Sicherheit muß aber das Vieh an seinem neuen Aufenthalts-Orte noch 72 Stunden, unter sorgfältiger Beobachtung der Orts-Obrigkeit, abgesondert von anderm Rindvieh gehalten werden. Ohne diese Vorsicht und ausdrückliche Obrigkeitliche Erlaubnis, darf es kein Hirt zur Heerde anführen.

4. Erkrankt ein Rindvieh ohne äußerliche Ursache oder stirbt es plötzlich, so ist der Besitzer verbunden, solches der Orts-Obrigkeit ungesäumt zu melden, das erkrankte Vieh aber sogleich von dem andern abzusondern, das todt ohne den mindesten Zeitverlust an einer entfernten einsamen Stelle zu begraben, weiterhin auch, wenn er schon erkranktes Rindvieh hätte, das kranke Vieh als möglich von anderm, und das genesende Vieh von dem kranken abgesondert zu halten. Die Ställe mangeln, müssen diese in den Garten bei den Gehöften durch möglichst gute Noth-Ställe — sogenannte Duden — ersetzt werden. In der Weidezeit, bei angemessener Wässerung, müssen dem Kranken so wie dem genesenden Vieh besondere Triften, Hüt-nastellen und Tränken, 500 Schritte von jeder Art von Nahrung alles andern Rindviehs entfernt, anordnen, und diese Hütungs-Plätze, wo sie nicht schon durch sichtbare Merkmale, als Gräben, Wege und dergleichen

szych przyjaciół lub najbliższych krewnych odwrócone być mogły.

2. Sadzawki do napaiania bydła szczerólniey bacności wymagają, przynajmniej zaś dwa razy do roku, to jest: w wiesieni i na wiosnie z grantu spuszczone i wyczyszczone bydło powinny. Na środki te ostrożności, winny Władze miejscowe szczerólnieyszą bacność zwracać, i jako to dopełniane bywa, powinni JPP. Konsyliarze Ziemiańscy wyraźnych doniesień od mieszkańców żądać.

3. Bydło rogate z innego miejsca, niemoże być nigdzie i pod jakimkolwiek bądź względem bez należytego zaświadczenia zdrowia, wprowadzone, lub też przy miejscowym bydłu przepędzane. Zświadczenie to, powinno nazwisko sprzedającego, czas i miejsce kupna, rodzaj, wiek, kolor, i inne szczególne różniące od innych sztuk bydła, tudzież zapewnienie w sobie obeymować, jako w miejscu dotychczasowego pobytu tegoż bydła od trzech ostatnich miesięcy, żaden ślad zarazy na bydło rogate się nieokazał. Dla pewniejszego zaś bezpieczeństwa, powinno bydło to w nowym pobytu jego miejscu, jeszcze 72 godzin pod karannym dozorem miejscowej Zwierzchności odosobnione od innego bydła, zostawać. Bez tej przestrożności i wyraźnego Zwierzchności pozwolenia, niepowinien żaden pasterz takowego bydła do trzody przyjmować.

4. Jeżeli sztuka bydła bez zewnętrzney przyczyzny zachoruje lub nagle zdechnie, natenczas obowiązkiem będzie właściciela o ten bezzwłocznie miejscowej Zwierzchności donieść, schorzone zaś bydło od innego natychmiast odosobnić, zdechłe bez najmniejszey straty czasu w oddalonym odosobnionem miejscu zakopać, daley także gdyby już znajdowało się u niego chore bydło, takowe ile możności jedao od drugiego w odległości, a zdrowe bydło od chorego zupełnie odosobnione trzymać. Tam gdzie ober niedostatek, powinny takowe w ogrodach przy podwórzach przez ile możności dobre temczasowe obory tak nazwane szopy być zastapione. W czasie wysyłania bydła na pastwiska przy stosowney pogodzie, powinny dla chorego iako też zdrowego bydła, osobne wygony, miejsca pastwiska i napoje być oznaczone, a to o 500 kroków odosobnione, dla zapo-

kenntlich sind, mit einer Furche umpflügt und mit Stroh-Weiden umsteckt werden. Es muß auch sonar jede unmittelbare Berührung zwischen dem an der Lungenkrankheit erkrankten und dem gesunden Viehdiehl, es sey durch Hunde, durch die Kleider und Geräthschaften der bei dem kranken Vieh umgehenden Menschen, oder durch Rauch, Feuer, oder durch irgend eine andere Art giftigenger Dinge aus der Nähe des kranken Viehes, sorgfältig vermieden und unthunlich gemacht werden. Aus den Viehkranken Ortschaften dürfen daher auch keine Hufeisen auf andern Feldmarken verbracht, oder Wirtschaftsdienere aus andern Orten dort gebraucht und bald wieder zu andern Ortschaften geschickt werden. Die Obrigkeit des Orts ist verpflichtet, bei irgend einem Grunde zum Verdachte einer ansteckenden Krankheit, solches dem Landrath und dieser, nach Zustellung des Kreis-Physikus, uns anzuzeigen. Besonders liegt auch den Herrn Herren, den Viehhältern, den Hirtten, den Kühern und Garküchern, den Viehhändlern und Viehhändlern, besonders wenn diese, ermatteter oder gar ein gestorbenes Vieh irgendwo zuwerfen müssen, außerdem auch den Abdecker, die Wägel, ob, der Orts-Obrigkeit jede Krankheits-Berührung sofort zur Kenntnis zu bringen.

5. Bei der Lungenkrankheit ist es nicht ungewöhnlich, daß die wirkliche Ursache mit ihr in Verbindung tritt. Es müssen daher bei derselben von 14 zu 14 Tagen Obduktionen gemacht, und durch den Kreis-Physikus oder einen andern bestellten Sachverständigen untersucht werden.

ob äußere oder innere Merkmale das Hinzukommen der Ursache zu dieser Krankheit anzuzeigen. Mühen sich dergleichen, so müssen, wenn auch die Sachverständigen sie noch nicht für Kennzeichen der wirklichen Ursache anerkennen, dennoch schon Versuche angestellt werden: ob die Krankheit bei einigem Zuziehen kommen oder auch bei einer nur mittelbaren Berührung des gesunden Viehes, ansteckend sey oder nicht.

6. Dem Hirten, in dessen Heerde sich die Krankheit äußert, müssen Gehäusen beigegeben werden, um genau das Fressen, Wiederkäuen und alle Bewegungen jedes einzelnen Viehes beobach-

biezenia iakimukolwiek bądź rykaniu się bydła rogatego, takowe zaś rzeysca pastwiska iesli widocznemi znamionami, iako to: rowami, dregami i innemi podobnemi oznaczone nie są, powinny być brudzi oborane i wiechami wytknięte. Nadto należy także pilnie przestrzegać tego, aby i posrzednio wszelkiego rykania bydła schorzatego na zarazę ptuc z bydlętem zdrowem bądź za posrzednictwem psów, sukien, lub narzędzi ludzi przy chorym bydle będących, iako też przez paszę, tudzież przez iakiekolwiek bądź rzeczy zarazę chwytające, a z bliskości chorego bydła pochodzące, niedopuszczono. Z miysc więc gdzie choroba bydła paunie, niepowinny żadne dworskie robocizny na innych folwarkach bydź odbywane, lub gospodarze z innych miysc tamże używani, i często znowu do innych miysc przesyłani. Władza miyscowa obowiązana jest w każdym przypadku podeyrzenia o zarazliwy chorobie, otem Konsyliarzowi Ziemiaskiemu, a tenże po zniesieniu się z Fizykiem Powiatowym nam donosić. Szczególniej obowiązanie się niniejszym Lekarzy, Konowatów, Pasterzy, Gościennych, Oberżyłdów, Kupców, Zaganiaczy, bydła, mianowicie zaś gdy strudzone lub też zdechłe bydło pozostawić muszą, nadto zaś i odzierców, ażeby wszelkie ślady choroby Władzy miyscowej do wiadomości podawali.

5. Przy chorobie ptuc nie jest nadzwyczajną rzeczą, iż prawdziwe zaraza z nią się łączy. Dla tego więc przy takowej od dwóch do dwóch tygodni obdukcye czynione i przez Fizyka Powiatowego, lub innego do tego wezwanego znawcę, rozpoznawanie czynione bydź powinno:

czyli zewnętrzne lub wewnętrzne znamiona przystąpienie zarazy do tej stotchy wskazy. Jeżeli się takowe znajdą, natenczas chociażby ie nawet znawcy ieszcze za znaki prawdziwey zarazy nieuznawali, powinny dowiadczenia bliższe bydź czynione: czyli choroba ta przy zbliżeniu się, lub też przy posrzednim tylko rykaniu się z zdrowem bydlętem, jest zarazliwa lub nie.

6. Pasterzom, w których trzodach choroba się okazuje, powinni bydź pomocnicy dodani, a to dla tego: aby dokładnie zarcie, zucie i wszystkie poruszenia każdego w szcze-

ten zu können. Ingleich muß die ganze Rindvieh-Anzahl des Ortes, in den Ställen sowohl als in der Herde, einzeln und genau besichtigt, und zur weitern Beobachtung aller möglichen Vorsichts-Maasregeln, inn- und außerhalb des Ortes, Wächter und zwei oder mehrere besondere Aufseher angestellt werden.

7. Die Gruben zum Verscharrn des gestorzbenen Viehes müssen von dem Wohn-Orte, von Triften und Wegen 800 Schritte entfernt gewählt, in gleicher Entfernung von allem Rindvieh und was mit demselben in Verbindung kommt gemieden, wenigstens 6 bis 8 Fuß tief ausgestochen, und der Bezirk derselben mit einem Graben und Zaun umgeben, wo möglich auch mit Steinpflaster belegt werden.

8. Beim Uebergang des kranken Viehes, in die Absonderungs-Ställe, muß der demselben entfallene Mist sogleich aufgesammelt und entfernt wenigstens zwei Fuß tief vergraben, auch die Gegend wo dieser Uebergang oder die Wegschaffung des toten Viehes zu den Grabstellen geschieht, nachher noch 8 Tage lang mit der Vieh-Weidung und so viel möglich auch mit der Ueber-Trift vermieden werden. Höchst notwendig ist es demnach auch, aus den Ställen sorgfältigst allen Mist von krankem Vieh fortzuschaffen, solchen im Garten oder auf andern Stellen wo kein Rindvieh sobald hinkommt wenigstens zwei Fuß tief unterzuzugraben, und solches alle Tage zu wiederholen. Viel zweckmäßiger als gemeinschaftliche Absonderungs-Ställe für das sämmtliche kranke Vieh, ist es aber, daß man das gesunde Vieh hinweg treibe, und so die Befestigung des kranken aus seinen einzelnen Pflege-Stäten ganz vermeide.

9. Das Abledern des durch die Lungen-Steuche getödteten Viehes ist zwar nicht verboten, aber es darf unter keiner Bedingung die Oeffnung des Körpers ohne ausdrückliche Erlaubniß und Gegenwart der vorgelegten Polizei-Behörde, auch nirgend als nur auf den Grabstellen geschehen; aber auch in diesem Falle darf kein Faig herausgenommen oder Luder abgeschnitten, sondern nichts mehr als die Haut fann davon zu nehmen erlaubt werden. Bei der Rückkehr müssen sich die Abdecker allemal von Wohnungen und von Vieh möglichst entfernt halten; sie müssen nie Hunde mit sich

gdnosci bydla uważane bydź mogły. Podobniez powiano bydź wszystkie bydło tego miejsca, w oborach i trzodzie, pojedynczo i dokladnie obeyrzane, i dla dalszego zachowania wszelkich ile możności środków ostrożności, powinni w miejscu samóm i za miejscem stróże i dwaj lub więcey dozorców bydź ustanowionych.

7. Doly dozagrzebania zdechłego bydła, powinny od miejsca zamieszkałego, od wygonów i dróg 800. kroków w odległości bydź wybrane, takieyże odległości od wszystkiego co z tym ma związak odosobnione, przynajmniej 6. do 8. stop głęboko wykopane, rowem tudzież płotem opasane, i ile możności także wybrukowane,

8. Przy przeycia chorego bydła w miejsce odosobnione, powinien pozostały po nim gnóy natychmiast bydź w kupę zebrany i oddalony przynajmniej o dwie stopy głęboko zakopany, tudzież w miejscach gdzie tenże przechód lub uprząpienie zdechłego bydła do miejsc grobowych się działo, niepowinno przynajmniej w osmiu dniach potem bydź bydź paszone lub przepędzane. Naypotrzebniejszą także jest ieszcze rzeczą, z obowiązkowskrupulatniej wszystkie gnóy chorego bydła wywozić, takowy w ogrodach lub w innych miejscach, gdzie żadne bydło tak prędko przysię niemoże przynajmniej dwie stopy głęboko zakopać, i to codziennie powtarzać. Pożyteczniej przecież dale o bydź zdrowe bydło od chorego odpędzać, i tak przeprowadzanie chorego z szczególnych miejsc pielegnowania zapobiegac, aniżeli wspólne odosobnienia chorego bydła ustanawiac.

9. Odarcie skóry z bydłcia na chorobe płuc zdechłego nie iest prawdziwie zakazane, otwieranie go przecież pod żadnem pozorem bez wyraźnego zezwolenia i przytomności przełożonych Władz policyinych, i nigdzie iak tylko na miejscu grobowym dniać się niepowinno, w tymże przypadku również ani toiu wymowyac, ani scierwu odrzynać się nie dozwala, sama tylko albowiem skóra do użytku wzięta bydź może. Przy powrocie do domu powinni się odziercy zawsze ile możności od zamieszkań i od bydła w odległości zatrzymywać, psów niemiec przy sobie, kary zaś lub saniu na których bydło wywo-

haben; auch immer die Karren oder Schleifen so vermahren, daß kein Vieh denselben nahe kommen kann.

10. Es darf kein Rindvieh, kein Dinger, kein Rauchfutter und andere giftfangende Dinge, aus dem Orte wo die Krankheit herrscht, verkauft oder unter irgend einer andern Bedingung über die Grenze des Ortes, oder der besondern zu seiner Absonderung bestimmten Einschließungs-Linie, hinaus gebracht werden. Eben so wenig ist es statthaft, daß dergleichen, aus andern Orten über die Feldmark und Hütungen desselben durchgeföhrt werde; wornach es sich auch von selbst versteht, daß Viehmärkte an dem Orte, wo die Lungenseuche sich zeigt, nicht gestattet werden können.

11. Oft erregt der Anblick des Blutes und Uraths von dem zum Gemisse der Menschen geschlachteten, gehörig gesund befundenen Vieh, eine schädliche Wirkung auf das noch nicht erkrankte Rindvieh; es muß daher das Schlachten an solchen Stellen verrichtet werden, wohn kein Rindvieh, keine Hunde und keine Schweine kommen können; Blut und Urath müssen sogleich vergraben werden.

12. Als Vorbeugungs- und Heilmittel gegen die Lungen-Seuche, die den Rindvieh-Heerden eben so verderblich wird, als die wahre Vieh-Pest, sind Arzneien mancher Art angerathen.

Nach den wiederholtesten und unzubezweifelnden Erfahrungen aber kann der Krankheit nur einzig und allein durch die schnellste und sorgfältigste Absonderung des gesunden Viehes von dem kranken, und durch die gute Wartung des letztern und Pflege desselben mit gesunden und gereinigten Nahrungsmitteln, Einhalt gethan werden, — das einzige Mittel, auf dessen Hülfen man mit Gewißheit rechnen kann.

13. Der Zeit-Punkt, von welchem sich annehmen läßt, daß die Krankheit in dem Orte aufgehört hat, ist bei der Lungen-Krankheit auf acht Wochen nach dem letzten Krankheits-Fall festgesetzt. Der Verkauf des Rindviehs muß aber noch bis vier Wochen nach diesem Zeitpunkte unterjagt bleiben; nur der Vieh-Einfauf ist nach Ablauf der acht Wochen schon zulässig. Nach diesen Bestimmungen darf auch die Gemeinschaft des, von der Krankheit genesenen Viehes, mit

zone bywa, powinny być tak schowane, ażeby żadne do nich było zbliżyć się niemogło.

10. Ani bydło, ani gnoy, ani sucha pasza, lub inne trwożną chwytające rzeczy, niemogą być z miysce, gdzie choroba ta panuje, sprzedawane, lub pod jakimkolwiek bądź innym pozorem za granicę miysca, lub też za ustanowiony do zatamowania tey choroby przedział, wyprowadzane. Również tymniemy może być dozwolone, aby takowe z innych okolic przez pola lub patswiska tegoż miysca były przeprowadzane, przez co rozumie się samo przez się, iż iarmarki na bydło, w miyscu, gdzie zaraza płuc się okazuje, niemogą być dozwolone.

11. Częstokroć widok krwi, i gnoia bydłęcia zupełnie zdrowym uznanego, i na pokarm ludzki zarzniętego, ma zły bardzo wpływ na bydła ieszcze nieschorzane; rzeź przeto tegoż bydła w takowych miyscach diać się powinna, gdzie żadne bydło, żadne psy i żadne świnie przyiść niemogą, krwv zaś i plugastwo powinno natychmiast być zagrzebane.

12. Jako zapobiegający i leczący środek przeciwko zarazie płuc, która trzodom bydła podobnież szkodliwą się staie jak prawdziwe powietrze bydła, podane są niektóre sposoby leczenia.

Lecz po częstokroć powtarzanych i niewątpliwych zupełnie doświadczeniach, można chorobie tey iedynie tylko przez prędkie i troskliwe odosobnienie zdrowego bydła od chorego, i przez dobry dozór ostatniego, tudzież pielegnowanie tegoż zdrowym i czystym pokarmem zapobiec; — tea iest iedyny tylko środek, na którego pomoc z pewnością spuścić się można.

13. Czas, od którego się sądzić da, iż choroba w miyscu tym ustała, iest przy chorobie płuc na 8. niedziel po ostatnim choroby przypadku oznaczony. Przedaż zaś bydła powinna do 4. niedziel potem czasie ieszcze być zakazana, zakupowanie zaś bydła po upłynieniu 8. niedziel tylko może być dozwolone. Podług tych postanowień niepowinno także społeczeństwo przyszłego do zdrowia chorego bydła, z pozostałym zdro-

dem gesund gebliebenen, nicht früher Statt finden. Die Ställe, in welchen kranken Vieh gestanden hat, müssen aber erst sorgfältig gereinigt werden.

Zu diesem Endzweck muß:

1) Der Mist mit Pferden auf das Feld geschafft, dort baldigst untergepflügt und der Platz, wo solches geschehen, in vier Wochen mit keinem Hindvieh betrieben werden. Geachtet der Frost das Umplügen nicht, so wird der Mist doch weitaus gebreitet. Beim Wegfahren des Mistes darf kein Vieh nach der Gegend getrieben werden, damit solches nicht dem Wagen begegne. 2) Im Stalle selbst muß die Erde zwei Fuß tief ausgegraben, mit derselben Verächt wie der Mist fortgeschafft, und durch frische Erde ersetzt werden. 3) Krippen und Rausen, wo krankes Vieh gestanden hat, müssen herausgerissen und nebst den Gerätschaften und Gefäßen, welche bei demselben gebraucht worden sind, verbrannt werden. Dasselbe muß mit den Karren oder Schleifen geschoben, auf welchen das gestorbene Vieh weggebracht wurde. 4) Alles Holzwerk in dem Stalle muß mit einer, mit Salz vermischten, scharfen Lauge abgewaschen, und 14 Tage lang zum Auswittern in die freie Luft gelegt werden. Von den Lehmwänden ist der Lehm abzutragen, zu vergraben, und die Wände mit frischem Lehm oder Kalk zu überkünchen. Steinerne Wände werden überschlennmt. 5) Außerdem müssen die Ställe mit folgendem Mittel, bei Verschleßung der Oeffnungen, durchröchert werden: In einem Stalle von acht Hindern, schüttet man drei Pfund Kochsalz in eine Schüssel, und auf dasselbe anderthalb Pfund Vitriol-Öel; Mund und Nase muß man sich mit einem Tuche verbunden haben, und so die Mischung in der Schüssel umrühren, und sich schnell aus dem Stalle entfernen.

Nach 24 Stunden werden die Thüren und Luken, aber wohlgemerkt von außen, wieder geöffnet, und der Luft ein freier Durchzug gestattet. In den ersten zwei Stunden darf sich jedoch niemand wagen in den Stall zu gehen.

14. Was übrigens die Hauptmerkmale der Lungenleide oder chronischen Lungen-Entzündung betrifft, so ist dieselbe von den andern aufsteckenden Krankheiten des Hindviehes so wesentlich verschieden, daß sie mit ihnen nicht leicht verwechselt werden kann.

wem predzcy nastąpić. Obory zaś w których chore na płace bydło stało, powinny być pierwey dostatecznie wyczyszczone.

W tém celu powinien:

1) Gnoy na pole koñmi być wywieziony, tam zaraz zasrany, a przez miejsce gdzie się to działo, żadne bydło nieprzejezdane. Gdyby mroz zaozać tego gnoiu niedozwolił, natenczas tenże przynajmniey rozrzucony być powinien. Przy wywożeniu gnoiu niepowinno zadre bydło w okolicę tę być pędzone, a to dla tego, aby woza nie spotkało. 2) W oborze nawet samey musi ziemia dwie stopy głęboko być wykopana, z tą samą ostrożnością iak gnoy, wywieżona, i świeżę ziemię zastąpiona. 3) Złoby i drabki, gdzie chore bydło stało, powinny być oderwane i wraz z sprzętami i naczyńiami, które przy tym używane były, spalone. To samo iac się także powinno z karami i saniami, na których zdechłe bydło wywiezione było. 4) Wszystko co tylko z drzew wyłayni, powinno być zamieszonym z solą mocnym ługiem obmyte, i przez przeciąg dwóch tygodni do wywitrzenia na wolne powietrze wyławione, z glinianych scian ma być glina obskrobana, zakopana, i sciany świeżę gliną lub wapnem wytrunkowane. Sciany kamiennie powinny być wylepione. 5) Oprócz tego powinny obory następnym sposobem przy zamknięciu otworów być wykadzone: w oborze gdzie osm sztuk bydła się miesci, potrzeba trzy funty soli kuchenney w miszę wypać i na tę półtora funta wtryłowego oleju wać, ulia i nos chustką zawiązać, tak mieszankę w miszę poruszać, i prędko z miejsca tego się oddalić.

Po upłynieniu 24 godzin, powinny drzwi i luki, lecz iak się rozumie zewnątrz, znowu być otworzone, i powietrzu wolny pizchód dozwolony. W pierwszych zaś dwóch godzinach nikt się niedważyć niepowinien do obory wejść.

14. Co się zaś nakoniec głównego znamiona zarazy czyli chronicznego zapalenia płuc tycze, takowe od innych zaraźliwych chorób bydła tak się różni, iż z niemi nielato zamienione być może.

Durch hinklingliche Erfahrung hat man sich vollkommen überzeugt, daß sie durch Ansteckung, aber auf eine eigene Art, und nicht mit einer so großen Anstecklichkeit als die wahre Vieh-Pest, sich fortpflanzt. Ihr Gang ist im Gegenheil so langsam, daß sie 3, 4, auch 6 Wochen dauert, ehe sie tödtet; dagegen hat sie aber das eigene, daß beinahe kein einziges Kind völlig wieder hergesteilt werden kann. Einige Kinder, die sie überstanden zu haben schienen, wurden fest gemacht, und geschlachtet; man fand aber die Lungen an der ehemals schadhafsten Stelle wie mit einer harten, bewache steinernen Kruste überzogen, unter welcher sich noch wahrer Eiter verborgen hielt. Die Kennzeichen dieser Krankheit sind folgende:

Das Vieh wird heiser, hustet, ist traurig, verliert die Milch, läßt im Fressen nach; manches hört auch auf, zu wiederkäuen. Nach und nach vermehrt sich der Husten, er wird keuchend, und es stellt sich dabei ein starkes Fieber ein. Das Vieh stöhnt, seine Haare sträuben sich, es schlägt mit den Flanken, zehrt ab, seine Hörner und Ohren werden heiß, die Augen trübe und roth; einiges purgirt, anderes leidet an Verhärtung.

Bei dem gestorbenen Vieh hat man folgenden wesentlichen:

Säureliche Mägen sind in ihrem natürlichen Zustande, und das darin befindliche Futter hat seine gewöhnliche Konsistenz. Die kleinen Gedärme sind zuweilen leicht entzündet. Die Leber aber, nebst der Gallen-Blase befinden sich nicht im natürlichen Zustande. Auch ist die Milz etwas verhärtet, doch nicht in so hohem Grade, daß man diese Krankheit mit dem Milzbrande (Seite 12 des Anhangs) verwechseln könnte. Der trübe Eiter derselben ist vorzüglich in der Brusthöhle. Diese enthält viel Wasser; die Lungen sind verhärtet, zum Theil mit dem Brustfell verwachsen, stets in sehr hohem Grade entzündet, ganz verrotten, voll Eiter, und an vielen Stellen wirklich braunig.

Wir erwarten, sowohl von der anerkannten Zweckmäßigkeit dieser Maßregeln im allgemeinen, als von allen denjenigen, deren Anrathen sie schon dazu anfordert insbesondere, daß hiernach in vorkommenden Fällen ein jeder sich weisen

Prizez dostateczne doświadczenie dokładnie się przekonano, iż choroba ta przez zarazę, lecz w właściwy tylko sobie sposób, i nie tak szybko iak prawdziwe powietrze bydlę, się rozszerza. Postępek iey przeciwnie tak jest wolny, iż 3, 4, i 6 tygodni trwa, nim śmierć zrycza; przeciwnie zaś jest takiey własności, iż niemal żadne bydlę do zupełnego zdołowania powrócić może. Niektóre bydlęta, które chorobę tę przetrz, umć się zdoławało, wypaszone i zainięte zdołalo, znaleziono przecież płuce na uszkodzonym miejscu iakoby twardą nieomal kamienną skorupą okryte, pod którą się jeszcze prawdziwa ropa znajdowała. Znaki takowey choroby są następnę:

Bydlę dostaje krzypki, kaszle, idź smutne, traci mleko, opoznia się w zarcu, i które także prześtaie zuć. Zwolna powiększa się kaszel, staje się cięższym, i daley łączę się mocna febra. Bydlę słęka, sierch iego kuddlawieie, robi bukami, schudzie, rogi i uszy stają się goręcami, oczy smutne i czerwone, jedno laksuje, drugie zaś cierpi ztwardzenie.

U zdiechnęgo bydlę postrzeżono co następnę:

Wszystkie zołędki w naturalnym są stanie, a znajdujaca się w nich pasza ma swę właściwą konsystencyę. Wmieysze flaki są niekiedy lekko zapalone. Wątrobę zaś wraz z pęchrzem żółci niezayduie się w naturalnym stanie. Słodzona także jest cokolwiek uszkodzona, iednukowoż nie w tak wielkim stopniu, aby chorbę tę za zapalenie słodzoney (K 12 Dziennika Urzędowęgo) brać można. Mieysce iey istotne jest osobliwie w doiku piersiowym Ten obeymuie wiele wody, płuce są zniszczone, poczęści z błonią piersiową zrosnięte, ustawnie bardzo mocno zapalone, zupełnie zepsute, pełne ropy, a w wielu mieyscach prawdziwie ogniem piekielnym dotknięte.

Spodziewamy się tak po uznanej skuteczności tych środków w powszechności, iako też po wszystkich tych, których obowiązek Urzędu do tego wzywa w szczególności, iż w zdarzających się przypadkach, każdy gor-

wird, zur Abwendung und Unterdrückung der so gefährlichen Hindrich-Lungenseuche alles beizutragen, was in seinen Kräften steht.

Bromberg, den 25ten Oktober 1815.

Königl. Preuß. Regierungs-Kommission
des Bromberger Departements.

Finanz-Angelegenheiten.

Auswechslung der Seehandlungs-Reconnaissancen gegen Staats-Schuldscheine.

Durch einen am 2ten v. M. mit der Kaiserlich-Russischen Regierung abgeschlossenen Traktat wegen Regulirung der Angelegenheiten des vormaligen Herzogthums Warschau, ist unter andern auch das Schicksal derjenigen, früher von der Seehandlung ausgefertigten Schuldverschreibungen, welche dem Publico unter dem Namen Reconnaissancen hinlänglich bekannt sind, dahin entschieden worden, daß diese gesamten Schuldverschreibungen, in Absicht des Kapitals und der sämmtlichen rückständigen Zinsen, als Schulden des Preussischen Staats übernommen werden.

Den Inhabern der Reconnaissancen wird dieses zur vorläufigen Veruhigung und mit dem Eröffnen bekannt gemacht, daß binnen Kurzem das Nähere wegen künftiger Behandlung dieser Papiere, sowohl in Absicht der Kapitalien, als der rückständigen und laufenden Zinsen bestimmte werden wird.

Berlin, den 13ten Juni 1815.

Der Minister der Finanzen.
(unterz.) von Bülow.

In Bezug auf die frühere Bekanntmachung vom 13ten Juni 1815, werden die Inhaber der, durch den am 2ten Mai d. J. mit der Kaiserlich-Russischen Regierung abgeschlossenen Traktat, als Preussische Staatsschuld übernommenen sogenannten Reconnaissancen hierdurch in Kenntnis gesetzt: daß die Verzinsung dieser Papiere vom 1sten Juli d. J. an, regelmäßig mit vier Procent erfolgt

liwie podług tego według sił swoich do odalenia i przytkumienia, tak niebezpieczney zarazy płuc bydła, postępować sobie będzie.

Bydgoszcz, dnia 25. Października 1815.

Królewsko Pruska Kommissya Regencyjna w Depart. Bydgoskim.

Względem wymiany obligacyów handlu morskiego Reconnaissances zwanych na obligacye dłużne krajowe.

Przez zawarty w dniu 3. z. m. z Rządem Cesarsko-Rossyiskim traktat, dotyczący się uregulowania interesów byłego Xięstwa Warszawskiego, między innymi przedmiotami, także los wystawionych dawniej przez handel morski zapisów dłużnych, znanych dostatecznie Publiczności pod nazwiskiem: Reconnaissances, w ten sposób rozstrzygnięty został, iż wszystkie te zapisy dłużne, co do kapitału i całkowitey zaległej prowizyi, za dług rządowy państwa Pruskiego przejęte zostały.

Uwładamia się o tém posiadzicieli rzeczonych obligacyów dla tymczasowego onych zaspokoienia, z oświadczeniem, iż wkrótce bliższe wyidzie postanowienie względem przyszłego tych papierów stanu, tak co się tyczy kapitałów, iakoteż zaległych i bieżących prowizyi.

Berlin, dnia 13. Czerwca 1815.

Minister Przychodów, (podp.) v. Bülow.

Przy odwołaniu się do poprzedniczego obwieszczenia z dnia 13. Czerwca 1815., uwładamia się posiadzicieli obligacyów Reconnaissances zwanych, które przez zawarty z Rządem Cesarsko-Rossyiskim dnia 3. Maja r. b. traktat, za Pruski dług rządowy przejęte zostały:

iż wypłata prowizyi od tych papierów począwszy od dnia 1. Lipca roku bieżącego, regularnie po cztery od sta następować,

erfolgen, und also die erste Zinszahlung am 1sten Januar 1816 geschehen wird.

Die rückständigen Zinsen der Reformanleihen werden dem Kapital zugerechnet, und der hierdurch erhöhte Betrag desselben wird dasjenige Kapital ausmachen, von welchem nach vorstehender Bestimmung, die Zinsen vom 1sten Juli d. J. an, erfolgen sollen.

Ueber die ganze hieraus hervorgehende Kapitalsumme sollen Staatsschuldscheine ausfertigt, und mit den nöthigen Koupons versehen werden.

Zu dem Ende lade ich sämmtliche Inhaber der Reformanleihen hiemit ein, diese Papiere bei der Königlichen Staatsschulden-Eilungs-Kasse binnen zwei Monaten vom heutigen Dato an, zu präsentiren, damit die Zuschreibung der rückständigen Zinsen zum Kapital auf denselben vermerkt, und die Ausfertigung der Staatsschuldscheine in der Art bewirkt werde, daß die Auswechselung derselben in jedem Falle vor Eintritt des Zinszahlungs-Termins erfolgen kann.

Berlin, den 14ten Juli 1815.

Der Minister der Finanzen.

(gez.) von Bülow.

Die Kalender betreffend.

Das Edikt über die Herausgabe und Stempelung der Kalender vom 10ten Januar 1811, Gesetzsammlung Seite 145, welches in folgender Art lautet:

Wir Friedrich Wilhelm,
von Gottes Gnaden König von Preußen u.

Thun kund und fügen hiemit zu wissen: daß Wir es den Verhältnissen Unserer Akademie der Wissenschaften nicht mehr angemessen befunden haben, ihr ferner die Herausgabe der Kalender zu übertragen. Da Wir indessen nöthig finden, auch künftig mittelst Beforgung durch eine öffentliche Behörde das Publikum zu sichern, daß es zu rechter Zeit hinreichend mit zweckmäßigen Kalendern versorgt werde, so wie auch Unsern Kassen bei der großen zeitigen Belastung derselben, das hergebrachte, dem Lande gar nicht lästige, Einkommen aus dem Kalenderwesen zu erhalten; so verordnen Wir hiemit wie folgt:

1) Die Herausgabe der unter öffentlicher Autorität in Unsern Staaten erscheinenden Kalender ist fortan einer besondern Deputation anvertraut, welche den Namen „Königliche Ka-

ze tym sposobem pierwsza rata prowizyj dnia 1. Stycznia 1817 uiszczoną będzie.

Zaległe od Reconnessansów prowizyje, przyłączaia się do kapitału, i powiększona przez to onegoż ilość stanowić będzie kapitał, od którego, stosownie do powyższego postanowienia, prowizyje od dnia 1. Lipca r. b. płacone bydź mają.

Na całą wynikająca ztąd summę kapitałową, wystawione będą obligacye rządowe, potrzebne koponami opatrzone.

Tym końcem wzywam ninieyszém wszystkich posiadzicieli Reconnessansów, ażeby papiery te w Królewskiej kassie umarzania długów rządowych w przeciągu dwóch miesięcy od dnia dzisieyszego rachując, prezentowali, w celu zapisania na nich przyliczoney do kapitału prowizyi i wystawienia w ten sposób obligacyów rządowych, iżby wymiana ich w każdym przypadku przed terminem wypłaty prowizyi nastąpić mogła.

Berlin, dnia 14. Lipca 1815.

Minister Przychodów, (podp.) v. Bülow.

Względem Kalendarzy.

Edykt względem wydawania i sęplowania Kalendarzy z dnia 10. Stycznia 1811 w zbiorze Praw K. 145 następującej osnowy:

MY FRIEDRICH WILHELM
z Bożey Łaski Król Pruski etc.

Czyniemy i podajemy ninieyszém do wiadomości: iż z stosunkami naszej Akademii Umiejętności nieuznałiśmy więcej za rzecz zgodną, wydawanie Kalendarzy iey nadal poruczyć. Gdy przecież za rzecz potrzebna uznaiemy, i na przyszłość przez ustanowienie osobney Władzy zapewnić Publiczność, aby w swym czasie odpowiadającemi zamiarowi Kalendarzami dotatecznie opatrzona była, chcąc nadto Kassom naszym wielkich ciężarów teraz doznaiącym, wpływ ten z Kalendarzy krajowi cale niemiędzliwy, zabezpieczyć; stanowimy co następnie:

1) Wydawanie pod wpływem publiczney powagi w Państwach naszych wychodzących Kalendarzy, oddane jest na przyszłość osobney Deputacyi pod nazwiskiem „Kró-

tenbet: Deputation" führt und zunächst Unserm Departement für Gewerbe und Handel untergeordnet ist.

- 2) Niemand darf in Unsern Staaten Volks-Kalender herausgeben, ohne Genehmigung des gedachten Departements. Die Herausgabe und der Vertrieb von Luxus-Kalendern ist dagegen Jedem, der überhaupt zum Buchverlage und Buchhandel berechtigt ist, erlaubt.
- 3) Jedoch darf in Unsern Staaten Niemand Kalender sell halten, welche nicht mit dem Stempel der Kalender-Deputation gezeichnet sind, und müssen daher diejenigen, welche Luxus-Kalender herausgeben, oder fremde Kalender absetzen wollen, sich wegen der Stempelung bei den von derselben angelegten Faktoren melden, auch die bisher üblichen Stempelgebühren entrichten, bei Strafe der Konfiskation der ungestempelten Kalender und des vierfachen Betrags der defraudirten Stempel.

Unsere Ministerten, Landes-Kollegien, Vorkanzler und Justiz, Behörden und sämtliche Unterthanen haben sich hiernach zu achten.

Berlin, den 10ten Januar 1811.

(unterz.) Friedrich Wilhelm.

v. Hardenberg.

v. Schuckmann.

wird hiedurch zur Nachricht und Achtung bekannt gemacht.

Bromberg, den 6ten November 1815.

Rönlial Preuß. Regierungs-Kommission des Bromberger Departements.

Anlegung eines Wechsel-Stempel Amtes für das Bromberger Departement in der Stadt Bromberg.

Dem Publikum wird hiermit bekannt gemacht, daß am hiesigen Orte behufs Stempelung der nach dem Gesetze dem Stempel unterworfenen kaufmännischen Wechsel und Anweisungen, ein Wechsel-Stempel-Amt für das ganze Departement errichtet und mit dem Zoll- und Konsumtions-Steuer-Amte hieselbst verbunden ist. Dieses Wechsel-Stempel-Amt hat die Befugniß, alle aus- und inländische Wechsel Anweisungen und

lewska Deputacya Kalendarzy" która Departamentowi naszemu dla Rzemiost i Handlu pod dozor iest oddana.

- 2) Nikt bez zezwolenia nadmienionego Departamentu wydać w Państwie naszym nie może Kalendarzy Narodowych. Przeciwnie zaś wydawanie i sprzedawanie zbytkowych Kalendarzy każdemu, który szczególniej do drukowania i handlowania książkami został upoważniony, iest dozwolone,
- 5) Jednakowoż nikt w Państwach naszych nie może Kalendarzy, które Stępem Deputacyi Kalendarzy nie są oznaczone, sprzedawać, ci przeto którzy zbytkowe Kalendarze wydaia, lub obcemi Kalendarzami handlować chcą, powinni się względem obsteplowania takowych u Faktorów przez też Deputacyą ustanowionych, zgłaszać, tudzież dotychczasowe zwyczajne koszta Stęplowe, pod karą konfiskacyi nieobsteplowanych Kalendarzy i poczworney opłaty ilości defraudowanego Stępla, zaszkodzić.

Ministrowie nasi, Kollegia Kraiowe, Władze Policyjne i Sądowe, tudzież wszyscy poddani stosować się do tego mają.

Berlin, dnia 10. Stycznia 1811.

FRIDRICH WILHELM.

v. Hardenberg.

v. Schuckmann.

podaje się do wiadomości i zaftusowania.

Bydgoszcz, dnia 9. Listopada 1815.

Królewsko Pruska Komisya Regencyjna w Deptcie Bydgoskim.

Względem założenia w Mieście Bydgoszczy Urzędu do Stęplowania Wexlow Kupieckich dla całego Departamentu Bydgoskiego.

Donosi się niniejszym do wiadomości publiczney, iż w Mieście tutezszym koñem stęplowania ulegających temuż w moc praw i Uchwał Wexlow i Assygnacyów Kupieckich, dla całego Departamentu założono Urząd Stęplowy Wexlow i skonbinowano z Komorą tutezszą Ceł i Konsumpcyi. Tenże Urząd Stęplowy Wexlow iest umocowany, wszędzie zagraniczne i kraiowe Wexle, Assygnacye i Bille-

Handels-Billets, welche die Summe von 500 Thlr. übersteigen, gegen Erlegung der tarifmäßigen Gefälle zu stampeln; und hat sich demnach Jedermann in vorkommenden Fällen an das genannte Amt zu wenden.

Bromberg, den 11ten November 1815.
Königl. Preuß. Regierungs-Kommission
des Bromberger Departements.

Erlaubniß zur Einbringung aller nach Frankfurt a. d. Oder zur Messe kommenden Herzoglich-Sächsischen Fabrikate von dort innerhalb Landes.

Mit Bezugnahme unserer Verfügung vom 3ten November c. Nro 2 den Ablass der Kattane des Fabrikanten Bodemer aus Eilenburg von der Frankfurter Messe innerhalb Landes betreffend, machen wir sämmtlichen Haupt-Zoll- und zur Deklarations-Annahme behuften Konsumtions-Steuer-Ämtern hierdurch zur Achtung bekannt, daß nach einer nachträglichen Bestimmung des Königl. Finanz-Ministerii vom 1ten d. M. nicht nur diese Kattane, sondern überhaupt alle unter Beobachtung der vorgeschriebenen Sicherheits-Maasregeln nach der Messe kommenden Herzoglich-Sächsischen Fabrikate, von dort innerhalb Landes verschickt werden können. Um jedoch diese von den übrigen inländischen nicht mehr steuerpflichtigen Waaren leicht unterscheiden zu können, werden sie mit einem viereckigten besonders dazu bestimmten Siegel, worin der Königl. Namenszug und die Umschrift „Steuerpflichtig“ sich befindet, in schwarzen Lak in Frankfurt a. O. bezeichnet werden, wonächst diesem Siegel, nach erfolgter Besteuerung der Waaren nach dem resp. Satze von 8½ rechts und 2 pro Cent links der Elbe, das gewöhnliche Herzogliche am Bestimmungs-Orte beigefügt werden muß; die Objekte aber, welche plombirt werden, sind mit den reglements-mäßigen Plomben zu versehen.

Bromberg, den 14ten November 1815.
Königl. Preuß. Regierungs-Kommission
des Bromberger Departements.

ty handlowe przewyższające Summę 500 Tal. za opłaceniem Taryfą przepisanych podatków stęplować, a zatem każdy w razie potrzebnym do rzeczonego Urzędu udać się może.

Bydgoszcz, dnia 11. Listopada 1815.
Królewsko Pruska Kommissya Re-gencyjna w Depart. Bydgoskim.

Względem wolności rozsyłania wgląb kraiu fabrykatów z kraiu Xięstwa Saskiego na Jarmark do Frankfortu n. O. przybyłych.

Odwolując się do naszej Dyspozycyi z dnia 3. Listopada r. b. Nro 2. względem wolney sprzedaży wgląb kraiu Syców fabrykanta Bodemer z Eilenburg do Frankfortu na Jarmark sprowadzonych, uwiadomimy wszystkie główne Komory Celne i Urzędy do przyięcia Deklaracyów upoważnione, dla ścisłego zastoso-wania się: iż podług w następstwie wydane-go przez Królewsko Pruskie Ministerium Przy-chodów Skarbu Urządzenia daty 2. m. b. nie-tylko wspomniane Sycy lecz także wszystkie fabrykata które przy zachowaniu przepisanych formalności z kraiu Xięstwa Saskiego na Jar-mark do Frankfortu nadeyda, wgląb kraiu roz-syłane bydź mogą. W celu iednak rozróżnie-nia wspomnianych fabrykatów od towarów kraio-wych iuż żadney opłacie niepodpadaią-cych, oznaczone będą też fabrykata w Frank-fortie czterokanciata pieczętką w ozarnym la-ku, na ktorey znaydować się będzie, Cyfra Królewska z opisem „Opłacie podpada-jące „

Przy téy pieczętce powinna bydź zwy-czayna pieczęć w formie Serca przyłożona, skoro opłata towarów podług zasad resp: 8½ pro Cent na prawę a 2 pro Cent na lewy stronie Elby nastąpiła. — Obiekta zaś które oplombować wypada, powinny bydź plomba-mi przepisaniem opatrzone.

Bydgoszcz, dnia 14 Listopada 1815.
Królewsko Pruska Kommissya Rządząca w Depart. Bydgoskim.

Militair- Angelegenheit.

Wegen der die Truppen auf Märschen begleitenden Soldaten-Frauen.

(Aus dem Westpreussischen Amtsblatt Nro. 46. vom 17ten November 1815.)

Zufolge einer Benachrichtigung des Königl. Hochlöbl. General-Kommando zu Königsberg, ist von Seiten des Königl. hohen Krieges-Ministerium den Truppen erlaubt worden, auf Märschen für jede Kompagnie nur drei Frauen mitzunehmen, welche auf Quartier, keineswegs aber auf Vorrath und Verpflegung Ansprüche haben. Die Mehrzahl der Frauen aber, ist weder Quartier noch sonst irgend eine Unterstützung zu fordern berechtigt.

Bromberg, den 20ten November 1815.

Königl. Preuss. Regierungs-Kommission des Bromberger Departements.

Fortsetzung der Nachweisung der zu Ausrüstung der freiwilligen Jäger eingekommenen Beiträge.

Durch den Hrn. Landrath v. Kloczkiewicz in Bromberg: die Einsaßen des Amtes Wtelno 22 Rthlr. 12 gGr., die Stadt Koronowo 10 Rthlr., das Dorf Cieszkowo 3 Rthlr., Hr. Mischke aus Sierieczek 1 Rthlr., aus den Konowoschen Gütern aus der Puszkowie Stebehake 16 gGr.

Bromberg, den 20sten Oktober 1815.

Königl. Preuss. Regierungs-Kommission des Bromberger Departements.

Fortgesetztes Verzeichniß der Beiträge, welche dem Frauen-Berein des Bromberger Departements zugesendet worden.

Aus Strzelno:

Zur Unterstützung verwundeter Krieger vom Korps Sr. Königl. Hoheit des Prinzen August von Preußen.

Względem idących w marszu żon żołnierskich za wcykiem.

(z Dziennika Urzędowego Królewskiej Zachodnio Pruskiej Regencyi Nro 46 z dnia 17. Listopada 1815.)

Stusownie do uwiadomienia Królewskiej Generalney Kommandy z Królewea, dozwolone zostało woysku przez Ministerium Wwoyny, na marszach dla kazdey Kompanii trzy tylko zooy z sobą zabrac, które do kwater tylko lecz nie do podwód i żywności, mają prawo. Większa zas liczba żon, ani kwater ani iakiegokolwiek bądź wsparcia żądać niema prawa.

Bydgoszcz, dnia 20. Pazdziernika 1815.

Królewsko Pruska Kommissya Regencyina w Depart. Bydgoskim.

Dalszy ciąg Wykazu dobrowolnych składek na uekwipowanie ochotników strzelców.

Przez Konsyljarza Ziemiańskiego Kloczkiewicz: Mieszkańcy Ekonomii Wtelno 22 Tal. 12 dgr., Miałto Koronowo 10 Tal., Wieś Cieszkowo 3 Tal. JP. Mischke z Sierieczka 1 Tal., z Dobr Ronowskich Puszkowie Stebehake 16 dgr.

Bydgoszcz, dnia 18. Listopade 1815.

Królewsko Pruska Kommissya Regencyina w Depart. Bydgoskim.

Dalszy ciąg wykazu dobrowolnych składek związkowi Dám w Departamencie Bydgoskim nadesłanych.

z Strzelna

Na wsparcie rannych Woioowników z korpusu Jego Królewskiej Xiążęciow Mości Augusta. Ludwika Brandt 3. Ruble, Dorota Brandt

Louise Brandt 3 Rubel, Dorothea Brandt 2 Rthlr., Juliane Brandt 1 Dukaten, Henriette Wolff geb. Brandt 2 goldene Ringe, Henriette Brandt geb. Oppermann 1 Dukaten, Louise Partowicz geb. Vossberg 1 Dukaten, Wilhelmine Kallmann geb. Sauerwald 1 Rthlr., Mariane Schlieper 2 Rthlr., Sophie Schulz 2 Rthlr., Anna Louise Gänther 1 Rthlr., Christina Schäfer 1 Rthlr., Susanne Pichert 1 Rthlr., Amalie Mantel 1 Rthlr., Katharine Karsthen 1 Rthlr. und 1 Bettlaken, Anna Schulz 8 gGr., Christine Herbe 6 gGr., Karoline Lenz 8 gGr., Sodemannin 4 gGr. Elisabeth Lindemann 4 gGr. Summa in Golde 3 Dukaten, in Rubel 3 Rthlr. 8 gGr., in Konvante 13 Rthlr. 6 gGr. oder zusammen 25 Rthlr. 14 gGr. nebst ein paar goldenen Ringen und 1 Bettlaken; eingesandt von den Herren: Amtmann Brandt und Konsumtions-Steuer-Einnehmer Partowicz.

(Fortsetzung wird folgen.)

Nachweisung der Subskribenten, welche monatlich einen beständigen Beitrag für die Verwundeten geben.

In Bromberg.

Herr Regierungs-Chef-Präsident und Ritter von Stein 10 Rthlr., Herr Regierungs-Direktor von Leipziger 8 Rthlr., Herr Regierungs-Rath Zumpfort 6 Rthlr., Herr Bau-Direktor Adler 4 Rthlr., Herr Regierungs-Rath v. Zwarowski 8 Rthlr., Herr Regierungs-Assessor Gramse 3 Rthlr., Herr Ober-Forstmeister Held 4 Rthlr., Herr Regierungs-Rath Burchard 4 Rthlr., Herr Regierungs-Rath Strödel 3 Rthlr., Herr Regierungs-Rath Reinhard 3 Rthlr., Herr Ober-Empfänger Jacobi 3 Rthlr., Herr Magazin-Inspektor v. Kistelnick 2 Rthlr., Herr Regierungs-Kanzley-Direktor Rasche 2 Rthlr., Herr Regierungs-Sekretair Schillmann 2 Rthlr., Herr Regierungs-Sekretair v. Czapski 2 Rthlr., Herr Regierungs-Sekretair Pazderski 2 Rthlr., Herr Regierungs-Sekretair Reinert 2 Rthlr., Herr Regierungs-Sekretair Riedel 2 Rthlr., Herr Regierungs-Sekretair Steinfl 2 Rthlr., Herr Regierungs-Sekretair Kohleder 16 gGr., Herr Regierungs-Journalist Kessler 2 Rthlr., Herr Regierungs-Journalist Splitt-

2. tal., Julianna Brandt 1. duk., Henrietta Wolf z domu Brandt 2. złote obrączki, Henrietta Brandt z domu Oppermann 1. duk., Ludowika Partowicz z domu Vossberg 1. duk., Wilhelmina Kallmann z domu Sauerwald 1. tal., Marianna Schlipper 2. tal., Zofia Schulo 2. tal., Anna Ludwika Günther 1. tal., Cetriflyna Schäfer 1. tal., Zuzanna Pichert 1. tal., Amalia Mantel 1. tal., Katarzyna Karsthen 1. tal. i jedno prześcieradło, Anna Schulz 8. dgr., Christyna Herbe 6. dgr., Karolina Lenz 8. dgr., Sodemannin 4. dgr., Elizabeth Lindemann 4. dgr.

Summa ogólna w złocie 3. duk. w rublach 3. tal. 8. dgr. w konwancie 13. tal. 6. dgr. razem 25. tal. 14. dgr. wraz z jedną parą obrączek i jedno prześcieradło, — przesłane przez Urzędnika Ekonomicznego Brandt i Pisarza konsumpcyjnego Partowicz.

(Dalszy ciąg pozniej)

Wykaz Subskrybentów którzy ciągle miesięczne skłádki dla rannych ofiarowali.

w Bydgoszczy

JW. Stein Szef Prezydent Regencyi i Kawaler 10 tal., Wzny Leipziger Direktor Regencyi 8 tal., W. Zumpfort Radzca Regencyi 6 tal., W. Adler Direktor Budowniczy 4 tal., W. de Twarowski Radzca Regencyi 8 tal., W. Gramse Assessor Rngencyi 3 tal., W. Held Nadlesny Glny 4 tal., Wzny Burchard Radzca Regencyi 4 tal., W. Strödel Radzca Regencyi 3 tal., W. Reinhard Radzca Regencyi 3 tal., W. Jakobi Kassyer Gny 3 tal., W. Kistelnicki Inspektor Magazynowy 2 tal., JP. Rasche Direktor Kancellaryi 2 tal., JP. Schillmann Sekretarz Regencyi 2 tal., JP. Czapski Sekretarz Regencyi 2 tal., JPan Pazderski Sekretarz Regencyi 2 tal., JP Reinert Sekretarz Regencyi 2 tal., JPan Riedel Sekretarz Regencyi 2 tal., JPan Siciński Sekretarz Regencyi 2 tal., JP. Kohleder Sekretarz Regencyi 16 dgr., JP. Kessler Dziennikarz 2 tal., JP. Szplittger Dziennikarz 2 tal., JP. Reimer Registrator 1 tal., JP. Koester Registrator 1

gerber 2 Rthlr., Herr Registrar Nelmer 1 Rthlr., Herr Registrar Adler 1 Rthlr., Herr Registrar von Gotschbiowski 1 Rthlr., Herr Registrar Ellbalewski 12 gGr., Herr Kalkulator Frysa 1 Rthlr., Herr Kalkulator Owidzki 1 Rthlr., Herr Kalkulator Kowalski 1 Rthlr., Herr Kalkulator Wenzel 2 Rthlr., Herr Kalkulator Schulz Ite 1 Rthlr., Herr Kalkulator Wolzin 1 Rthlr., Herr Kalkulator Megilowski 1 Rthlr., Herr Kalkulator Ton 1 Rthlr., Herr Kalkulator Messelmann 20 gGr., Herr Haupt-Kassirer Czurzel 2 Rthlr., Herr Haupt-Kassirer Adorowski 1 Rthlr., Herr Kalkulator Tausch 1 Rthlr., Herr Kassen-Assistent Loga 1 Rthlr., Herr Kassen-Assistent Zagrecki 12 gGr., Herr Kanzleifist Expeditor Landowski 1 Rthlr., Herr Kanzleifist Buchner 1 Rthlr., Herr Kanzleifist Klawitter 1 Rthlr., Herr Kanzleifist Droft 1 Rthlr., Herr Kanzleifist Werkenthien 1 Rthlr., Herr Kanzleifist Käfflern 12 gGr., Herr Kanzleifist Nowciawski 1 Rthlr., Herr Kanzleifist Stefanski 12 gGr., Herr Kanzleifist Adersburg, Pietruszewicz 20 gGr., Herr Kanzleifist Krzyzanowski 12 gGr., Herr Kanzleifist Szydlowski 12 gGr., Herr Kanzleifist Miednicki 12 gGr., Herr Zeichner, Buchbinder 8 gGr.

Herr General-Zoll u. Inspektor Leiner 6 Rthlr., Herr General-Empfänger Chylkiewski 3 Rthlr., Herr General-Kontrollleur Piesch 3 Rthlr.

Herr Civil-Tribunals-Präsident von Kraszewski 5 Rthlr., Herr Tribunals-Richter von Milewski 3 Rthlr., Herr Tribunals-Richter v. Prondzyński 3 Rthlr., Herr Procurator Hantelmann 3 Rthlr., Herr Tribunals-Richter v. Grabowski 2 Rthlr., Herr Tribunals-Assessor v. Lewinski 2 Rthlr., Herr Tribunals-Greffier v. Kreczonowicz 2 Rthlr., Herr Tribunals-Kassirer Ostrowski 1 Rthlr., Herr Tribunals-Advokat Schütz 5 Rthlr., Herr Tribunals-Advokat Higloszewicz 3 Rthlr., Herr Tribunals-Advokat Rafalski 5 Rthlr.

Herr Bau-Inspektor Blank 2 Rthlr., Herr Domainen-Intendant Diefel 3 Rthlr., Herr Oberförster Koblitz 1 Rthlr.

Summa dieser monatlichen freiwilligen Beiträge: 170 Rthlr. 4 gGr.

Bromberg den 15ten November 1815.

tal., JP. Golebiewski Registrar 1 tal., JP. Skibniewski Registrar 12 dgr. JP. Fryza Kalkulator 1 tal., JP. Owidzki Kalkulator 1 tal., JP. Kowalski Kalkulator 1 tal., JP. Wenzel Kalkulator 2 tal., JP. Szulc 1wszy, Kalkulator 1 tal., JP. Polcin Kalkulator 1 tal., JP. Mogilowski Kalkulator 1 tal., JP. Ton Kalkulator 20 dgr. JP. Starzel Kassyer 2 tal., JP. Adrowski Kassyer 1 tal., JP. Tausz Kalkulator 1 tal., JP. Szmigielski Assistent Kassy 1 tal., Loga Assistent Kassy 1 tal., JP. Zarzecki Assistent Kassy 12 dgr., JP. Landowski Expeditor Kancellarij 1 tal., JP. Reimer Kancellista 1 tal., JP. Klawiter Kancellista 1 tal., JP. Droft Kancellista 1 tal., JP. Werkenthien Kancellista 1 tal., JP. Kaessler Kancelliste 12 dgr., JP. Rowelawski Kancellista 1 tal., JP. Stefanski Kancellista 12 dgr., JP. Adersberg Pietruszewicz Kancellista 20 dgr. JP. Krzyzanowski Kancellista 12 dgr., JP. Szydlowski Kancellista 12 dgr., JP. Miednicki Kancellista 12 dgr., JP. Teisner Introligator 8 dgr.

Wielmożny Leiner Inspektor Gny 6 tal., W. Cylwikowski, Poborca Gny 3 tal., Wzny Pietsch Kotroller Gny 3 tal.

JW. Kraszewski Prezydent Trybunału Cywilnego 4 tal., W. Milewski Sędzia Trybunału 3 tal., W. Prondzyński Sędzia Trybunału 3 tal., W. Hantelmann Prokurator 3 tal., W. Grabowski Sędzia Trybunału 2 tal., W. Lewiński Assessor Trybunału 2 tal., Wzny Kreczonowicz Pisarz Trybunału 2 tal., W. Rakowski Pisarz Trybunału 1 tal., W. Ostrowski Kassyer Trybunału 2 tal., JP. Szulc Patron Trybunału 5 tal., JP. Pigłosiewicz Patron Trybunału 10 dgr., JP. Szepeke Patron Trybunału 10 tal., JP. Rafalski Patron Trybunału 5 tal.

JPan Blanck Inspektor Budowniczy 2 tal., JP. Diefel Intendant Ekonomiczny 3 tal., JP. Koblitz Nondlesniczy 1 tal.

Summa skladek tych dobrowolnych 170 tal. 4 dgr.

Bydgoszcz, dnia 15. Listopoda 1816.

Öffentlicher Anzeiger.

Beilage des Amts-Blatts No. 18. der Königl. Bromb. Regierung.

No. 17.

Bromberg, den 1. December 1815.

„Sicherheits - Polizei.“

Der freiwillige Landwehmann Urban Angerhöfer vom 2ten Posenſchen Landwehr Infanterie - Regiment, hat sich am 6ten d. heimlich vom Regimente entfernt.

Alle resp. Militair- und Civil- Behörden werden daher dienstlich ersucht, denselben im Vertrags- Fall arretiren und an das unterzeichnete Gericht abliefern zu lassen.

Person's - Beschreibung.

Urban Angerhöfer ist circa 36 — 37 Jahr alt, aus dem Orte Althausen bei Culm gebürtig und ein Schuhmacher von Profession. Er hat früher bei dem Łuzowschen Korps gedient. Gleich nach seiner Einstellung wurde er mit langen grautuchenen Stiefelhosen mit rother Naht, ein Paar Schuhen und schwarzer Halsbinde bekleidet, welche er wahrscheinlich auch jetzt noch trägt.

Indem er nur wenige Tage bei dem Regimente gewesen, kann über seine Person kein genaueres Signalement geliefert werden.

Bromberg, den 14ten November 1815.

Das Regiments- Gericht 2ten Posenſchen Landwehr- Infanterie - Regiments.

W. v. Reich nob a ch,
Major und interimistischer Kommandeur.

St a m m e r
Premier-Lieutenant und Regiments-Adjutant.

Pferde gefunden.

Der Bauer Johann Wysocki in Dpolice Domainen-Amts Murzyno hat am 9ten October d. J.

eine braune Stute 8 Jahr alt, und einen braunen Wallach ohne Zeichen 3. bis 4. Jahr alt,

gefunden. Der Eigenthümer dieser Pferde wird hierdurch aufgefordert, sich mit den erforderlichen Beweisen bei dem Friedens- Gerichte des Inowroclawſchen Kreises zu melden, um gegen Erstattung der Futterungs- und der mit der Bekanntmachung verbundenen Kosten, die Pferde in Empfang zu nehmen.

Bromberg, den 20. November 1815.

Königl. Preuß. Regierungs-Kommission des Bromberger Departements.

Znalezione koni.

Chłop Jan Wysocki z Opolic w Ekonomii Murzyno znalazł w dniu 9 Października r. b.

jedną skarogniadą klacz 8 lat mającą, i jednego skarogniadego walaucha bez znaków 3 do 4 lat mającego,

wzywa się niniejszym właściciel tych koni, aby się z dowodami u Sądu Pokoim Powiatu Inowroclawskiego zgłosił, i za wynagrodzeniem Paszy i z obwieszczenia tego wynikłych kosztów, konie te odebrał.

Bydgoszcz, dnia 20. Listopada 1815.

Królewsko Pruska Kommissya Regencyjna w Departam. Bydgoskim.

Der Magistrat der Departements-Stadt Bromberg fordert alle diejenigen, welche Forderungen aus den Jahren 1806 — 1815, an denselben oder an die Stadt-Kommune haben hiemit auf, solche unter abschriftlicher Einwendung der in Händen habenden Obligationen, Anerkennisse oder Quittungen binnen 6 Wochen und spätestens bis zum 1ten Februar 1816, bei denselben zu liquidiren, um zu dem einzuleitenden Schulden-Eilzungs-Verfahren der Stadt zugezogen zu werden.

Auf später eingehende Liquidationen wird dabei keine Rücksicht genommen werden.

Bromberg, den 18ten November 1815.

Zum Verkauf oder Vermietung von Ofern 1816 ab, des hieselbst auf der Danziger Vorstadt Nr. 23. belegenen Wohnhauses nebst allem Zubehör, habe ich dem Wunsch meiner Geschwister gemäß, den Weg einer freiwilligen Licitation erwählt und einen Termin auf den 20sten December c. bestimmt, in welchem sich etwaige Liebhaber bei mir gefälligst zu melden belieben werden:

Bromberg den 20sten November 1815.

Der Gastwirth Schlarbaum.

In Gemäßheit der Verfügung eines Hochlöblichen Civil-Tribunals Bromberger Departements vom 27ten Oktober 1815 und auf das Verlangen der Frau Dorothea Kikul verwitweten Wof, Ehefrau des verstorbenen Simon Heinrich Wof Müllers-Meisters in Brattian, als der Mutter und natürlichen Vormünderin des unmündigen Johann Wof, welche für sich und ihren unmündigen Sohn Johann, ihren rechtlichen Wohnsitz in der Mühle Brattian erwählt hat; so auch nicht minder auf das Verlangen des Vormundes, des in der Stadt Neumark wohnenden Herrn Albrecht Turzinski, bringe ich Simon Kasprzynkowski öffentlicher Notarius des Michelauschen Kreises, in der Stadt Strassburg im Hause Nro. 200 meine Anns-Geschäfte verrichtend, hierdurch zur öffentlichen Kenntniß und Kunde: daß die wassiv erbaute Erbpachts Wassermühle von drei Gängen, mit einer Walke und Schneidemühle, den Wirtschaftsbau, und zweien Culmischen Hufen Land, welche in dem Dorf Brattian im Michelauschen Kreise am Wall-Flusse ge- und eine Meile von der Stadt Löbau, eine Viertel Meile aber von der Stadt Neumark entlegen ist; so wie alles auf dem Grunde der Mühle selbst befindliche Mobilien-Vermögen, aus freier Hand in einer öffentlichen Licitation verkauft werden soll.

Zu diesem öffentlichen Verkauf werden drei nachstehende Termine bestimmt.

Der erste auf den 11ten,

der zweite auf den 18ten,

und der dritte, in welchem der Zuschlag erfolgen soll

auf den 20sten December laufenden Jahres, daß ist: 1815

Und wer also diese Mühle zu Eigenthumsrechten zu akquiriren wünscht, beliebe sich in loco in der Mühle Brattian in den festgesetzten Terminen mit baarem Gelde einzufinden, und wird dieselbe dem Meistbietenden verkauft und zugesichert werden.

Von den Bedingungen, so wie von den Verhältnissen dieser Mühle, kann sich ein jeder Kauflustige in den Licitations-Terminen selbst, oder auch bei mir dem Endes-Unterschiedenen in Strassburg informieren.

Strassburg, den 6ten November 1815.

Kasprzynkowski, Notarius.

S t e c k b r i e f

List Gończy

Am 10ten November a. c. ist der des Diebstahls angeschuldigte Knecht Abalbert Adamczak aus dem Polizeilichen Gefängnisse zu Inowroclaw, zwischen 6 und 7 Uhr des Morgens durch einen gewaltsamen Ausbruch entsprungen.

Na dniu 10. Listopada r. b. pomiędzy 6tą lub 7mą godziną zrana, z więzienia policyjnego w Inowroclawiu, przez gwałtowne wytłamanie się uciekł złoczyńca Woyciech Adamczak o kradzież obwiniony.

Opis jego osoby iest następujący:
Woyciech Adamczak 26. lat mający, parobek z Przybysławia, wzrostu dobrego, pociągły na twarzy, oczów brunatnych, włosów rudawych, odziany białem chłopskim korzuchem, krayką niebieską przepasany, kołnierz u kosczi ma związany czerwona wstążka, spodnie modre szkiełne, bóty chłopskie, kapelusze okrągły z wysoką głową.

Gdy na schwyтaniu winowaycy tego wiele zależy; przeto upraszany wszelkie Zwierzchności tak Woyskowe i Cywilne: aby na niego pilną bacznosc miały, w przypadku zaś poznania go, aby go aresztowały i do Sądu naszego pod mocną eskortą dostawily.

Bydgoszcz, dnia 4. Grudnia 1815.
Królewsko-Pruski Sąd Policyi Poprawczyej Obwodu Bydgoskiego w W. X. Poznańskim.

Die Beschreibung der Person ist folgende:

Abalbert Adamczak ein Knecht aus dem Dorfe Przybyslaw, ist 26 Jahr alt, von hoher Statur, länglichen Gesichts, hat dunkelbraune Augen, braune Haare, einen weissen Bauers Pelz an, mit einer blauen Egge umgebunden. Den Hemdefragen hat er mit rothem Band gebunden, Hosen blautuchne, hat Bauers Stiefeln und einen hohen runden Huth.

Da nun an der Habhaftwerdung dieses Inculpaten viel gelegen; so ersuchen wir alle hohe Militair- und Civil-Behörden, auf denselben zu vigiliren, ihn im Betretungsfalle zu arretiren, und unter sicherer Begleitung, anhero abliefern zu lassen.

Bromberg, den 4ten December 1815.
Königl. Preuss. Großherzoglich-Posensches Polizei-Besserungs-Gericht Bromberger Bezirks.

B e k a n n t m a c h u n g .

Es ist von Seiten der Polnischen Regierung bei der, nach den Königl. Preuss. Staaten gehenden Correspondenz der Frankirungs-Zwang eingeführt, und solcher auch auf das Großherzogthum Posen ausgedehnt worden. Diese für das korrespondirende Publikum so lästige Maßregel, hat das Königl. Hochpreissl. General-Post-Amt in Berlin veranlaßt, das Reciprokonum zu ergreifen, und zu dem Ende mittelst hoher Verfügung vom 27sten v. M. befohlen, daß alle und jede nach Pohlen lautende Briefe, Pakete und Gelder nicht anders, als

franco bis zur Grenze angenommen und befördert werden sollen. Dem korrespondirenden Publika wird dieses zur beliebigen Nachricht hiermit dienstergebenst bekannt gemacht.

Bromberg, den 5ten December 1815.

Königl. Preuss. Post-Amt.

Grosche.

B e k a n n t m a c h u n g .

O b w i e s z c z e n i e .

Es soll das hier in Bromberg sub No. 218 in der langen Straße belegene, dem Hand- Schuhmacher Herrn Friedrich Rohde und dessen Minderjährigen, mit der verstorbenen Anna Maria Rohde gebornen Pecher, erzeugten Kindern, gemeinschaftlich zugehörige massive Wohnhaus, zwei Etagen hoch, in der Fronte 20 Fuß breit und 40 Fuß lang, in der untern Etage zwei Stuben, Alkoven, Küche und Hausflur, in der zweiten Etage gleichfalls zwei Stuben, Alkoven, Küche, Hausflur und eine Dachstube enthaltend, mit Dachsteinen doppelt eingedeckt, unter welchem Hause ein gewölbter Keller, und hinten auf dem Hofe ein Luer- Gebäude in Fachwerk erbauet, eine Etage hoch, 20 Fuß lang, eine Stube nebst Durchfahrt enthaltend, mit Dachziegeln eingedeckt sich befindet, zu welchem Hause auch eine Wiese an der Reg^e gehört, so durch ver- eidete Sachverständige mit allem Zubehör 1480 Rtlr. 16 ggr. taxirt worden ist, in Bes- folge eines durch das hiesige hochlöbliche Ci- vil- Tribunal bestätigten Familien- Rath- schlusses vom 2ten October 1809 öffentlich verkauft werden. — Zu diesem Verkauf und zwar zum vorbereitenden Zuschlage, ist ver- möge des Auftrages vom 30sten October a. c. vor dem Ende unterschriebenen als Delegirten, der Termin den 25sten November c. abgehal- ten worden, in welchem der Herr Girod 1750 Rtlr. gebothen hat. Zum lezten Zuschlage aber wird auf

Dom marmowany tu w Bydgoszczy pod Num- merem 218 przy ulicy Długiej położony, do Szl. Fryderyka Rohde Rękawicznika i ma- łoletnich dzieci jego, z zmarłą Anną Ma- ryanną z Pecherów Rohdową z płodzonych wspólnie należący, 2 piętra wysoki, wfron- cie 20 stop szeroki a 40 stop długi, w dol- nym piętrze 2 izby, alkierz, kuchnia i sien, a w górnym piętrze także 2 izby, alkierz, kuchnia i sien, a pod dachem jedną izbę zawierający, dachówką podwójną pokryty, pod któremu Domem znajduje się sklep mu- rowany w tyle na podwórzu budynek poprze- czny w wiązerek postawiony o jednym pię- trze wysoki, 20 stop długi, jedną izbę wraz z przeczadnem zawierający, dachówką pokry- ty, do którego domu też Łąka na Noteci należ., przez przysięgielch biegłych z wszel- ką przyległością 1,480 talarow 16 dgr. ota- xowany, na wskutek uchwały Rady Fami- liny z dnia 2go Października roku 1809 przez Prześwietny Trybunał tutejszy po- twierdzony, publicznie bydź sprzedany. Do téy sprzedaży, a wprawdzie do przygoto- wawczego przysądzenia na mocy zlecenia z dnia 20go Października r. b. przed niżey podpisanym. jako Delegowanym termin dnia 25go Listopada r. b. odbyty został, na kto- rym Szl. Girod 1,750 talarow podał, do o- statecznego przysądzenia zaś na

den 18ten die ses
um 2 Uhr Nachmittags in dem Bureau des
Unterschriebenen sub No. 47 in der Brücken-
Straße angesetzt.

den 18ty tegoż
o godzinie 2giey z południa w Biorze pod-
pisanego sub Nro 47 w ulicy Mostowej wy-
znacza się.

Bromberg, den 2ten December 1815.
Franz v. Goscicki
Notarius publicus, Bromberger Departements.

Bydgoszcz, dnia 2 Grudnia 1815.
Franciszek Goscicki,
Notaryusz Publicz. Depart. Bydgosk.

Bekanntmachung.

Den 26sten November ist auf dem Wege von Czirk über Neudorf nach Inowroclaw eine doppelte rothe Cassiane Briestafel, worinne ein Ministerial = Paß von Berlin, diverse Quittungen, Rechnungen, Schlußzetteln, und ein Loos der 32sten Königlich Preussischen Classen = Lotterie 5te Classe No. 32812 verlorren gegangen. Wer solche gefunden, und bei dem Herrn Kessler Moses Lemy zu Inowroclaw, oder bei dem Herrn H. W. L. George zu Bromberg abliefern, erhält 1 Rthlr. Belohnung.

O b w i e s z c z e n i e.

W dniu 26. Listopada r. b. zgubiony został na drodze z Czerska, przez Neudorf do Inowroclawia wiodącej, czerwony szafianowy dubeltowy Puliars, w którym znajdował się: Paszport Ministerjalny z Berlina, rachunekki, wspól nicze kwity (diverse quittungen, rechnungen) ceduły szlaskowe i los pod Nr. 32812. 32giey Królewsko-Pruskiej Lotterji klasycznej, 5tey klasy.

Ktoby takowy znalazł, raczy oddać do JP. Leyzera Mozesa Löwy w Inowroclawiu lub do JP. A. W. L. George w Bydgoszczy, za co odbierze w nagrodzie Talar 1.

Zur 1sten Klasse 33ster Königl. Preuss. Klassen-Lotterie sind

ganze Loose a 2 Thlr. 12 gr. in Frd'or.

halbe — a 1 — 6 gr. —

Viertel a 1/2 — 15 gr. —

jederzeit für Hiesige und Answärtige zu haben in Bromberg bei

H. W. L. George,

Königl. Preuss. Lotterie = Einnehmer.

Do 1szej klasy 33ciey Królewsko-Pruskiej Lotterji klasycznej dostać można u niżej podpisanego:

Całych losów po 2 tal. 12. dgr. w Frd'dor.

Połowy losów po 1 tal. 6. dgr. — —

Cwieri losów po — 15. dgr. — —

każdego czasu dla tutejszych i obcych w Bydgoszczy u

A. W. L. George.

Król. Pruski Kolektor Lotterji.

Zum Verkauf oder Vermietung von Ostern 1816 ab, des hieselbst auf der Danziger Vorstadt Nr. 23. besetzten Wohnhause & nebst allem Zubehör, habe ich dem Wunsch meiner Geschwister gemäß, den Weg einer freiwilligen Licitation erwählt und einen Termin auf den 20sten December c. bestimmt, in welchem sich etwanige Liebhaber bei mir gefälligst zu melden belieben werden.

Bromberg den 20sten November 1815.

Der Gastwirth Scharbaum.

B e k a n n t m a c h u n g.

Es werden in der Bromberger großen Mühle zwei Lehrburschen verlangt. Sollten sich ein Paar junge Menschen finden, die das Mülserhandwerk zu erlernen Lust hätten, so könnten sie sich dieserhalb bei Unterzeichnetem melden, um die Conditionen unter welchen sie angenommen werden dürften, zu erfahren. Es wird vorausgesetzt, daß selbige kräftiger Natur seyn müssen, etwas schreiben und lesen, auch wo möglich polnisch und deutsch sprechen können und dabey mit Zeugnissen ihres guten Verhaltens versehen seyn müssen.

Bromberg, den 1ten December 1815.

Wott, Mühlenmeister hielselbst.